

Hur vägleda elever med utmanande beteende?

Nicklas Kurkio
Sakkunnig inom barn- och
familjearbete

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Innehåll

- Vi som vägledare
- Orsaker till utmanande beteende
- Konkreta verktyg i vardagen

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

**Children
learn more from what you are
than what you teach.**

-W.E.B. Du Bois

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Andra stadiets studerande anser att en bra lärare

- Är "rento" = Har t.ex ett spelöga för effektiv arbetstakt, pauser etc.
- Jomar inte om onödiga saker = Hurudant beteende bör begränsas?
- Är uppmuntrande * = Ger inspirerande feedback
- Stressar inte * = Behärskar sitt eget beteende
- Förstår ens liv, t.ex om stressig period = Kan tolka känslor, erbjuder stöd
- Har humor
- Kan vara bestämd = Har regler och är konsekvent
- Tar kontakt * Noterar och hälsar på sina elever
- Kan göra sitt ämne intressant & har kunskap

* Är närvarande

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Övning

Hur skulle elever beskriva mig?

- Då jag är avkopplad?
- Då jag är stressad?

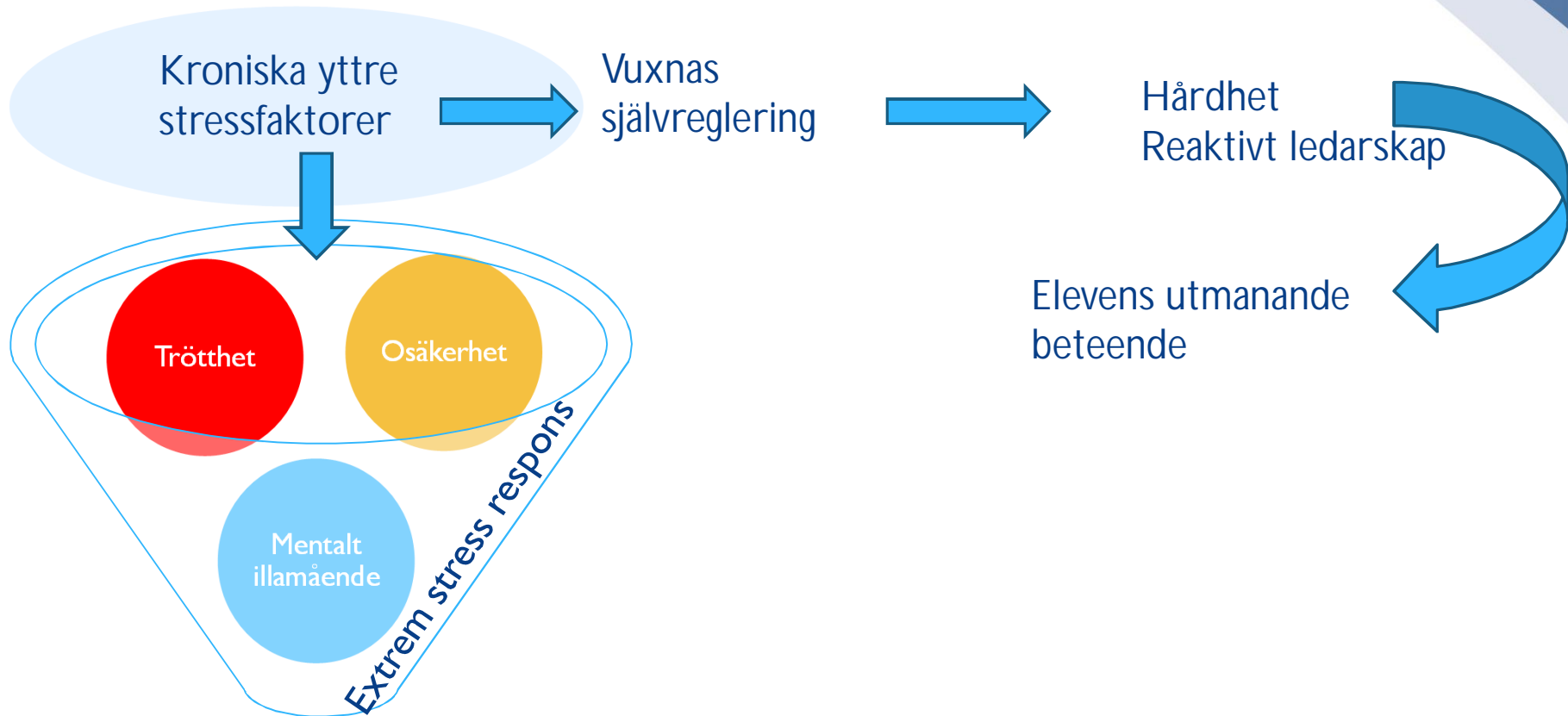
Den goda chefens egenskaper

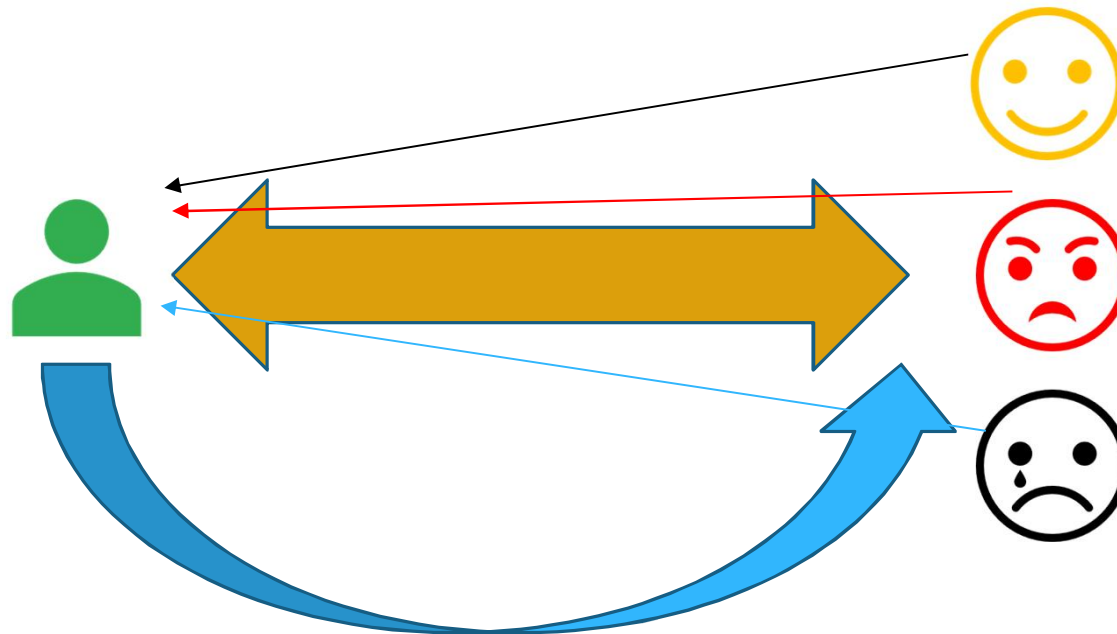
BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bvif.fi

Vilka yttre faktorer stressar dig mest?

Vad väcker ett utmanande barn i mig? Vad signalerar jag tillbaka?

Att vara närvarande

- Form baserad närvaro = Aktivt görande, prestationer
  - ”Den vuxna rollen”
  - ”Den professionella rollen”

Ex: Städa efter dig! Ät din mat! Skynda på dig! Gör dina läxor!

- Formlös närvaro = Att vara.

Att leva i nuet utan målsättningar. Att komma in i barnets värld.

Ger mer utrymme för barn att närma sig.

Lyhördhet. Möjlighet att plocka upp viktiga signaler som man inte uppmärksammar i den form baserade närvaron.

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Skolgång

Inläring

Beteendereglering

Sociala
relationer

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Biologiska fakta om hjärnans utveckling

- Färdig först vid 25-årsåldern
- Pannloben resonerar och spärrar, medan det limbiska systemet ("känslohjärnan") lyfter fram känslorna och impulserna

à Barnets förmåga att behärska sitt beteende, uppskatta konsekvenser av gärningar och reglera känslouttryck är bristfällig

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Viktiga kopplingar

- Barnets outvecklade frontallob innebär att begränsningen av impulser kräver mer aktivering av nervscellkopplingar än hos vuxna.
- Förstärk önskvärda kopplingar
- Barn har ingen nytta av vad hen inte får göra → rikta intresset och instruktioner i önskvärd aktivitet.

” Det där gjorde du väl, gör om det”!

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Vad avses med utmanande beteende?

- Barn som regelbundet är verbalt/ fysiskt aktiva i situationer där vi förväntar stillsamhet och tystnad
- Verkar inte följa instruktioner
- Utåtagerande barn

**Problem med
känsloreglering**

Skapa förståelse för utmaningens grunder

- Inre faktorer

t.ex. neuropsykiatriska utmaningar som påverkar uppmärksamhetsförmågan och beteendet. Tonårsutmaningar, stress, trötthet mm.

- Yttre faktorer

Hem, skola, vänner och hobby.

Är eleven uppskattad av andra?

- Interaktionens påverkan

gruppdynamiken i klassen, lärare-elev relationen

Hur blir eleven bemött dagligen?

Vad kan orsaken bakom beteendet vara?

Tumregel: Ingen beter sig utmanande utan orsak

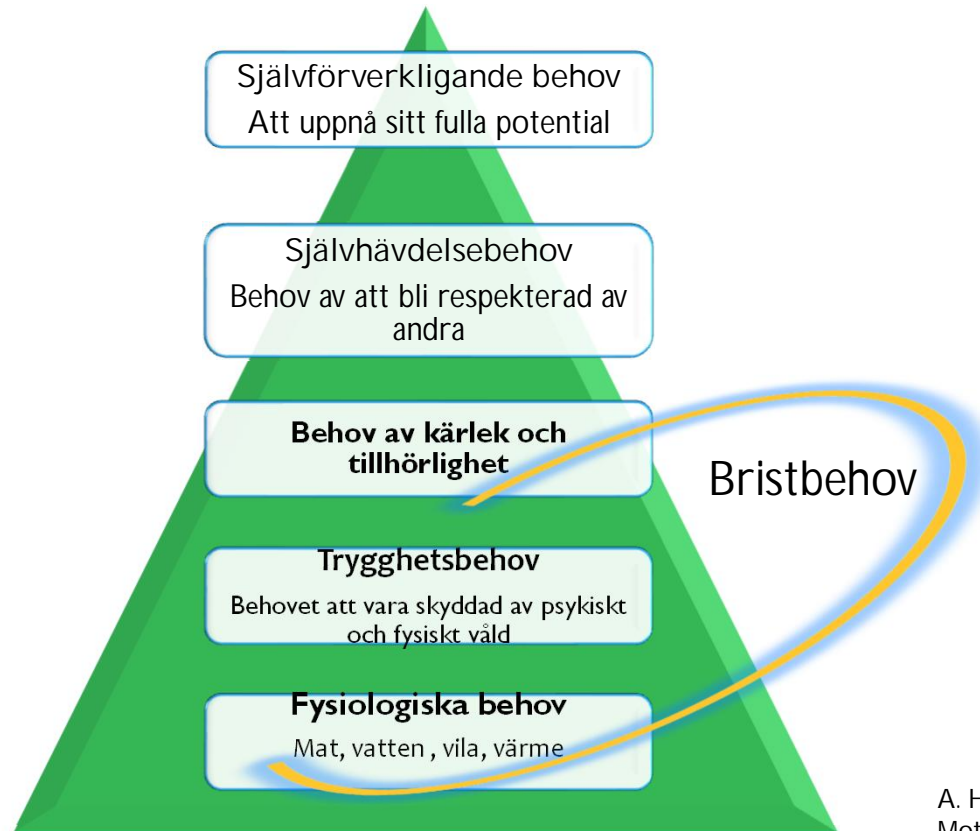
- Iaktta
- Lagg känslorna åt sidan
- Gör en objektiv analys (reflektera och diskutera)
- Kan man se beteendetrender?

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Förutsättningar för välmående och motivation

A. H. Maslow
Motivation and Personality, 1954

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Allmänna orsaker till oönskat beteende hos barn

- Brister i grundbehoven ✓
- Barnet kan inte bete sig på annat sätt (t.ex. överaktivt, impulsivt, uppmärksamhetsstörningar)
Diagnoser?
- Barnet upplever sig inte bli förstådd (Lyssna)
- Uppmärksamhetsbehov (Notera)
- Får ej sin vilja igenom/Vill behärska situationen
- Barnet vet inte hur man bör fungera i situationen (Otydliga arbetsstrukturer och regler?)
- Överbelastad av stimuli (stressig eller avkopplande miljö?)
- Svag självkänsla (rollen)
- Temperament
- Har inte lärt sig önskvärda sätt att agera
- Tidigare negativa erfarenheter
- Alltför utmanande uppgifter (svagt självförtroende)

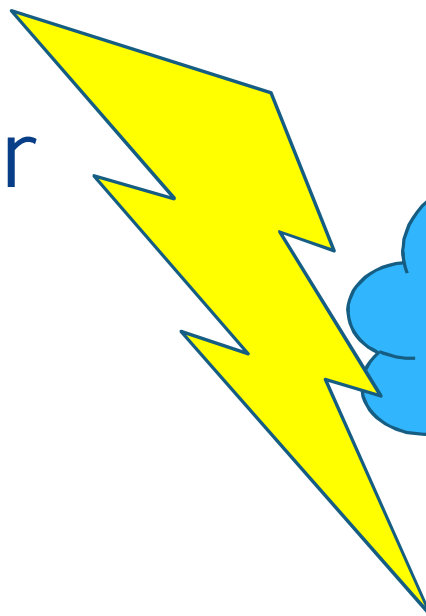
BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Förväntningar och färdigheter

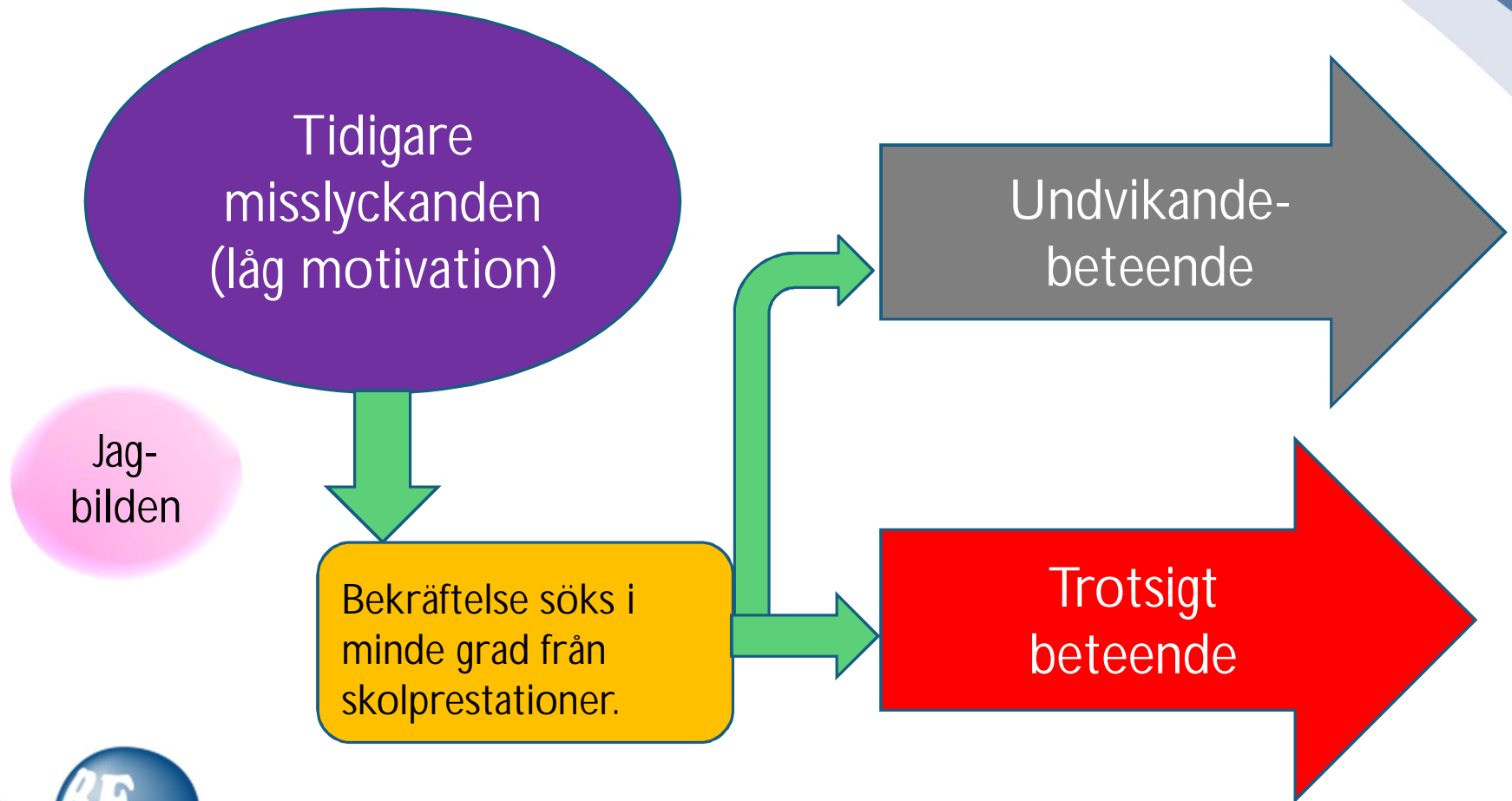
Vuxnas
förväntningar

Kommer jag
någonsin att
klara av
uppgiften?

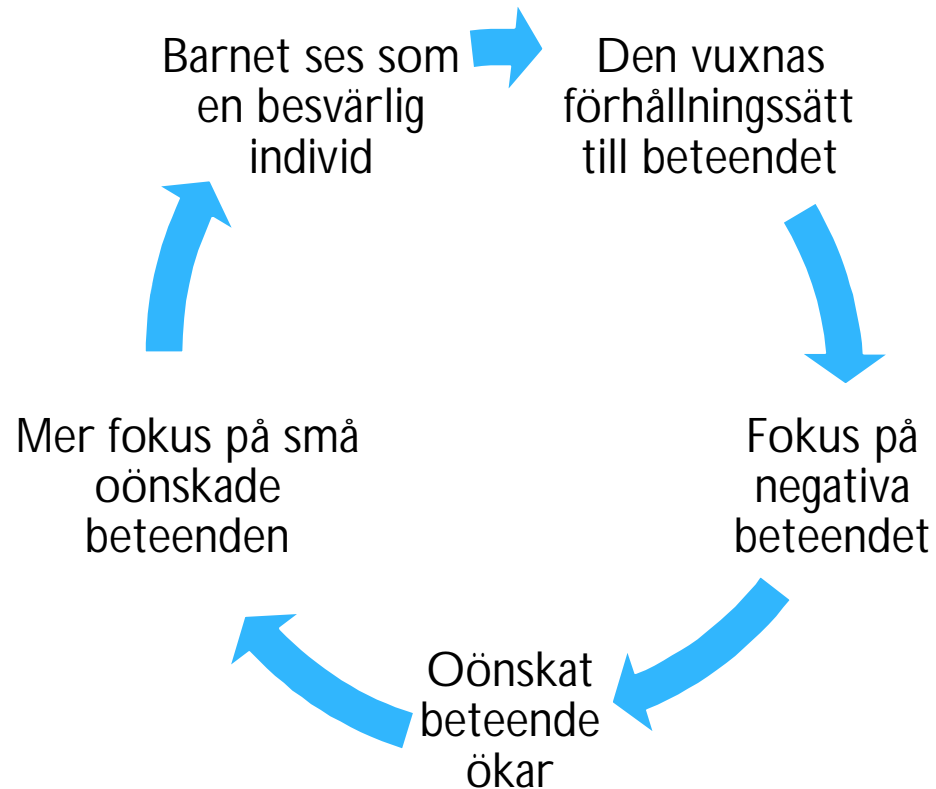
Elevens färdigheter

Utmaningar i samspel och inlärning

Negativ uppmärksamhetskrets

5:1

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Medveten fokus på det som går bra

Förstärk det
önskvärda beteendet

=

Förebygg
beteendesvårigheter

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Steg 1: Ge uppmärksamhet

- Barn söker uppmärksamhet ifall man inte ger det
- Ge uppmärksamhet innan barnet söker det
- Inläring sker effektivast då man lyckas
- Stressade och trötta vuxna har en tendens att glömma ge uppmärksamhet

”Hej, vad trevligt att se dig!”

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Ignorera oönskat beteende

- Förutsätter att du ger eleven mycket uppmärksamhet
- Används i situationer där elevens oönskade beteende är lindrigt
- Uppmärksamheten riktas på nytt genast då det oönskade beteendet avtar.

Obs! Vi ignorerar inte barnet, endast beteendet

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Interaktion = Grunden i alla relationer

- Vuxna påverkar barnets beteende och barn påverkar vuxna
- Verbal och nonverbal kommunikation
- Utmanande barn får mer negativ uppmärksamhet
→ Mer positiv fokus till utmanande barn
- All feedback som barnet får påverkar barnets självkänsla och självförtroende. Styrkearbete för egenskaper och prestationer.
Se! → Le! → Hör! → Berör!

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

BERÖM!

Kommunikationssättet kan signalera vad vi tänker om den andra.

Förhållandet mellan verbala (ca 10%) och non-verbala signaler (ca 90%). Vad signalerar vi utåt? Vad berömer vi? (prestationer eller egenskaper)

Ge positiv respons i stunden!

Passiv konstruktiv
respons

Aktiv konstruktiv
respons

Passiv skadlig
respons

Aktiv skadlig
respons

Låg självkänsla försvårar barnets mottagning av beröm

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Ta hand om ditt eget välmående

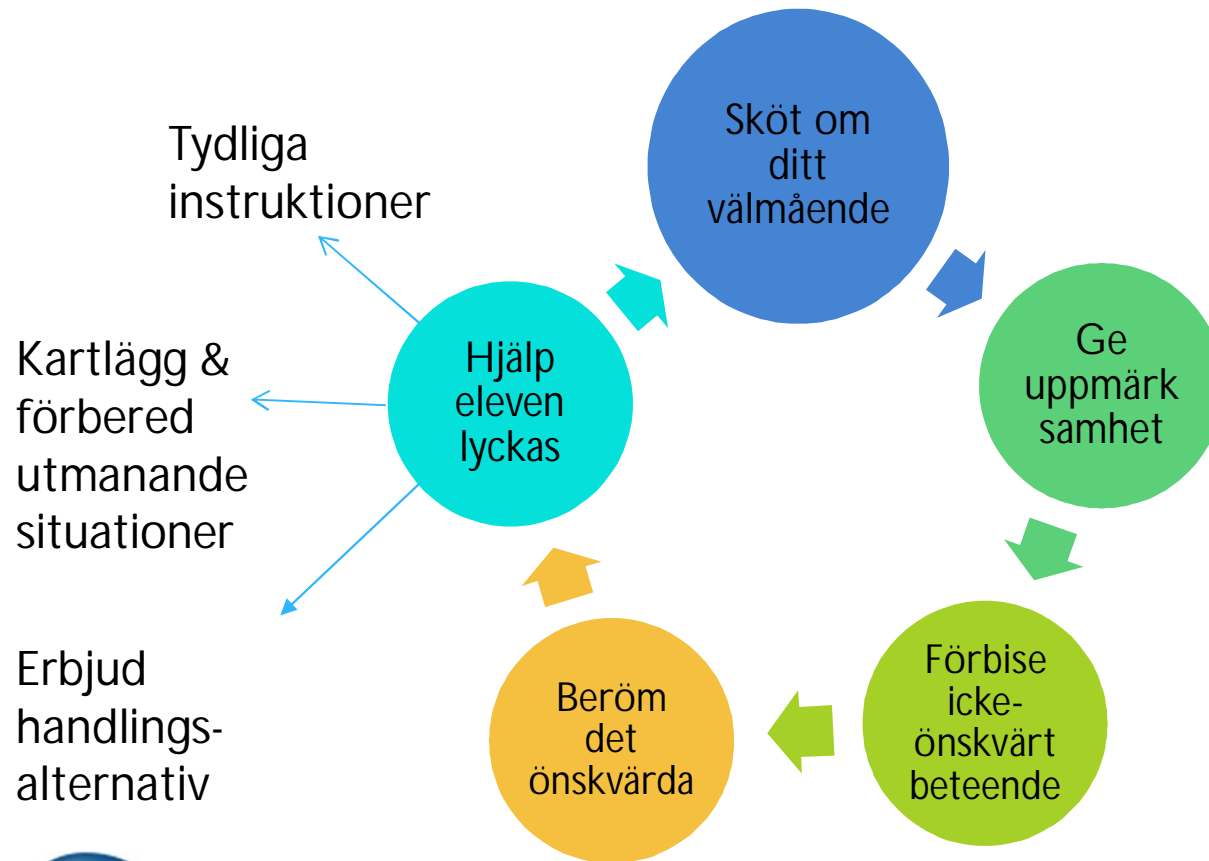

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

7.11.2018

Vardagliga verktygslådan

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi

Kom ihåg!

- Negativa erfarenheter kräver många positiva erfarenheter för att skapa förändringar i en önskvärd riktning.
- Basen till ett förtroendeförhållande byggs upp genom uppmärksamhet och beröm. Notera och ge feedback!
- Målen som ställs med eleven måste vara rimliga. Börja med små steg, följ upp, beröm!
- Inläringen är effektivast då vi berättar tydligt vad vi berömer.

BARNAVÅRDSFÖRENINGEN

■ www.bviffi